

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (осми състав)

16 март 2017 година *

„Преюдициално запитване — Интелектуална собственост — Авторско право и сродни права в информационното общество — Директива 2001/29/ЕО — Право на публично разгласяване на произведения — Член 3, параграф 1 — Изключения и ограничения — Член 5, параграф 3, буква о) — Разпространяване на телевизионни предавания чрез местна кабелна мрежа — Национална правна уредба, предвиждаща изключения за инсталации, позволяващи достъпа на максимум 500 абонирани потребители, както и за препредаването на предавания на публичното радиоразпръскване на територията на страната“

По дело C-138/16

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Handelsgericht Wien (Търговски съд Виена, Австрия) с акт от 16 февруари 2016 г., постъпил в Съда на 7 март 2016 г., в рамките на производството по дело

Staatlich genehmigte Gesellschaft der Autoren, Komponisten und Musikverleger registrierte Genossenschaft mbH (АКМ)

срещу

Zürs.net Betriebs GmbH,

СЪДЪТ (осми състав),

състоящ се от: М. Vilaras, председател на състава, J. Malenovský (докладчик) и М. Safjan, съдии,

генерален адвокат: М. Wathelet,

секретар: А. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

- за Staatlich genehmigte Gesellschaft der Autoren, Komponisten und Musikverleger registrierte Genossenschaft mbH (АКМ), от М. Walter, Rechtsanwalt,
- за Zürs.net Betriebs GmbH, от М. Ciresa, Rechtsanwalt,
- за австрийското правителство, от С. Pesendorfer, в качеството на представител,
- за полското правителство, от В. Majczyna, в качеството на представител,

* Език на производството: немски.

— за Европейската комисия, от Т. Scharf и J. Samnadda, в качеството на представители,

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, делото да бъде разгледано без представяне на заключение

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуване на член 3, параграф 1 и на член 5 от Директива 2001/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2001 година относно хармонизирането на някои аспекти на авторското право и сродните му права в информационното общество (ОВ L 167, 2001 г., стр. 10; Специално издание на български език, 2007 г., глава 17, том 1, стр. 230), от една страна, и на член 11 bis, параграф 1, точка 2 от Бернската конвенция за закрила на литературните и художествени произведения, подписана на 9 септември 1886 г., в редакцията ѝ след Парижкия акт от 24 юли 1971 г., изменена на 28 септември 1979 г. (наричана по-нататък „Бернската конвенция“), от друга страна.
- 2 Преюдициалното запитване е подадено в рамките на съдебен спор между Staatlich genehmigte Gesellschaft der Autoren, Komponisten und Musikverleger registrierte Genossenschaft mbH (АКМ), от една страна, и Zürs.net Betriebs GmbH (наричано по-нататък „Zürs.net“), от друга страна, образувано по иска на АКМ срещу Zürs.net за предоставяне на сведения относно броя на абонатите, свързани към експлоатираната от него кабелна мрежа, и евентуално за заплащане на възнаграждение, ведно с мораторните лихви, за предоставянето на разположение на произведения, защитени с авторски и сродни права.

Правна уредба

Международното право

Договорът за авторското право на СОИС

- 3 Световната организация за интелектуална собственост (СОИС) приема в Женева на 20 декември 1996 г. Договора на СОИС за авторското право, влязъл в сила на 6 март 2002 г. Този договор е одобрен от името на Европейската общност с Решение 2000/278/ЕО на Съвета от 16 март 2000 г. (ОВ L 89, 2000 г., стр. 6; Специално издание на български език, 2007 г., глава 11, том 20, стр. 212).
- 4 Съгласно член 1, параграф 4 от Договора на СОИС за авторското право договарящите страни спазват членове 1—21 от Бернската конвенция.

Бернската конвенция

- 5 Член 11 bis, параграф 1, точка 2 от Бернската конвенция предвижда:

„(1) Авторите на литературни и художествени произведения имат изключителното право да разрешават:

[...]

- (ii) всяко публично съобщаване по жичен път или преизлъчването на произведение, вече излъчено или излъчвано в момента по безжичен път, когато те се осъществяват от организация, различна от първоначалната“.

Правото на Съюза

Директива 2001/29

- 6 Съображение 9 от Директива 2001/29 гласи следното:

„Всяка хармонизация на авторското право и сродните му права трябва да се основава на висока степен на закрила, тъй като такива права са основни за интелектуалното творчество. [...]“.

- 7 Съгласно член 3, параграф 1 от тази директива:

„Държавите членки предоставят на авторите изключително право да разрешават или забраняват публичното разгласяване на техни произведения по жичен или безжичен път, включително предоставяне на публично разположение на техни произведения по такъв начин, че всеки може да има достъп до тях от място и във време, самостоятелно избрани от него“.

- 8 Член 5, параграф 3, буква о) от посочената директива гласи:

„Държавите членки могат да предвидят изключения или ограничения по отношение на правата, предвидени в членове 2 и 3, в следните случаи:

[...]

- о) използване в някои други по-маловажни случаи, за които вече съществуват изключения или ограничения в националното законодателство, при условие че те се отнасят само за аналогично използване и не засягат свободното движение на стоки и услуги в Общността, без да се накърняват другите изключения и ограничения, съдържащи се в настоящия член“.

Австрийското право

- 9 Съгласно член 17 от Urheberrechtgesetz (Закон за авторското право, BGBl. 111/1936), в редакцията на BGBl. I, 99/2015:

„(1) Авторът има изключителното право да излъчва произведението чрез радиоизлъчване или по подобен начин.

(2) Излъчване е налице и когато от място на територията на страната или извън нея се дава възможност за приемане на дадено произведение от публиката в страната по начин, подобен на излъчване по безжичен път, но по кабел.

(3) Излъчването на предавания по безжичен път

[...]

2. чрез колективни антени инсталации

[...]

- б) когато към инсталацията са свързани не повече от 500 абонати, не се счита за ново излъчване.

Освен това едновременното, изцяло и в непроменен вид излъчване на предавания на [националния радио- и телевизионен оператор (ORF)] чрез кабелни мрежи в страната се счита за част от първоначалното радио- или телевизионно излъчване“.

Спорът в главното производство и преюдициалният въпрос

- 10 АКМ е дружество за колективно управление на авторски права.
- 11 Zürs.net експлоатира кабелна мрежа в Zürs (Австрия), чрез която предава телевизионни и радиопредавания, някои от които първоначално излъчени от националния радио- и телевизионен оператор (ORF), а други, излъчени първоначално от други радио- и телевизионни оператори. Запитващата юрисдикция посочва, че към датата на акта за преюдициално запитване към кабелната мрежа на Zürs.net са свързани около 130 абонати.
- 12 АКМ изисква от Zürs.net да му предостави сведения относно броя към различни референтни дати на свързаните към експлоатираната от него кабелна мрежа абонати и относно разпространяваното съдържание. Изисква също и заплащане на съответното възнаграждение след извършването на проверка на сведенията, които ще бъдат предоставени.
- 13 Zürs.net счита, че съгласно член 17, параграф 3, точка 2, буква б) от австрийския Закон за авторското право, в редакцията на BGBl. I, 99/2015, отнасящ се до малките инсталации с максимум 500 абонати, предаванията, които то разпространява, не могат да се считат за ново излъчване и че поради това то не е длъжно да предостави изискваните от АКМ сведения.
- 14 АКМ счита, че тази разпоредба е несъвместима както с правото на Съюза, така и с Бернската конвенция.
- 15 В този контекст Handelsgericht Wien (Търговски съд Виена, Австрия), сезиран със спор между АКМ и Zürs.net, решава да спре производството по делото и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Трябва ли член 3, параграф 1 и член 5 от Директива [2001/29], респективно член 11bis, параграф 1, точка 2 от Бернската конвенция да се тълкуват в смисъл, че разпоредба, според която излъчването по безжичен път посредством „колективни антенни инсталации“ като тази на ответника в главното производство:

- а) не се счита за ново излъчване, когато към инсталацията са свързани не повече от 500 абонати, и/или
- б) се счита за част от първоначалното излъчване, когато става дума за едновременното, изцяло и в непроменен вид излъчване на предавания на Österreichischer Rundfunk чрез местни кабелни услуги (в Австрия),

и тези ползвания не са обхванати от друго изключително право на публично разгласяване с дистанционен елемент по смисъла на член 3, параграф 1 от Директива 2001/29 и следователно не зависят от разрешението на автора, нито са обвързани със задължение за плащане на възнаграждение,

противоречи на правото на Съюза, респективно на нормите на Бернската конвенция, в качеството ѝ на международно споразумение, представляващо част от правния ред на Съюза?“.

По преюдициалния въпрос

- 16 С въпроса си запитващата юрисдикция пита по същество дали член 3, параграф 1 или член 5 от Директива 2001/29 или член 11 bis, параграф 1, точка 2 от Бернската конвенция трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат национална правна уредба като разглежданата в главното производство, съгласно която не са обвързани, по силата на изключителното право на публично разгласяване, на изискването за получаване на разрешение от автора:
- нито предаването едновременно, изцяло и в непроменен вид на предавания, излъчени от националния радио- и телевизионен оператор, по кабел на територията на страната,
 - нито радио- и телевизионното излъчване чрез колективна антенна инсталация, когато броят на свързаните към тази инсталация абонати не надхвърля 500.
- 17 Този въпрос следва да бъде разгледан на два етапа.
- 18 Така, на първо място, следва да се определи дали предаването едновременно, изцяло и в непроменен вид на предавания, излъчени от националния радио- и телевизионен оператор по кабел на територията на страната, като разглежданите в главното производство, може да представлява „публично разгласяване“, по смисъла на член 3, параграф 1 от Директива 2001/29 или на член 11 bis, параграф 1, точка 2 от Бернската конвенция.
- 19 В това отношение следва да се отбележи, че член 11 bis, параграф 1, точка 2 от Бернската конвенция предвижда, че авторите на литературни и художествени произведения имат изключителното право да разрешават всяко публично съобщаване по жичен път или преизлъчването на произведение, вече излъчено или излъчвано в момента по безжичен път, когато те се осъществяват от организация, различна от първоначалната.
- 20 Що се отнася до член 3, параграф 1 от Директива 2001/29, той предвижда, че държавите членки предоставят на авторите изключително право да разрешават или забраняват публичното разгласяване на техни произведения по жичен или безжичен път, включително предоставяне на публично разположение на техни произведения по такъв начин, че всеки да може да има достъп до тях от място и във време, самостоятелно избрани от него.
- 21 Следва да се отбележи, че член 3, параграф 1 съответства по същество на член 11 bis, параграф 1, точка 2 от Бернската конвенция. Така, когато Съдът тълкува понятието „публично разгласяване“ по смисъла на посочения член 3, параграф 1, това тълкуване е в съответствие с посочената договорна разпоредба съгласно постоянната практика на Съда (вж. в този смисъл решение от 7 декември 2006 г., SGAE, C-306/05, EU:C:2006:764, т. 40 и 41).
- 22 Съдът вече е приел, че понятието „публично разгласяване“ по смисъла на член 3, параграф 1 от Директива 2001/29 обединява два кумулативни елемента, а именно наличието на „акт на разгласяване“ на произведение и неговото „публично“ разгласяване (решение от 31 май 2016 г., Reha Training, C-117/15, EU:C:2016:379, т. 37).
- 23 По-специално от практиката на Съда следва, от една страна, че актът на разгласяване обхваща всяко предаване на закрияни произведения, независимо от използваните средства или технически способности, и за всяко предаване, при което се използва специфичен технически способ, авторът на съответното произведение трябва да даде по принцип индивидуално разрешение (вж. решение от 31 май 2016 г., Reha Training, C-117/15, EU:C:2016:379, т. 38 и 39).

- 24 От друга страна, за да бъде налице „публично разгласяване“ по смисъла на член 3, параграф 1 от Директива 2001/29, трябва още и закриляните произведения действително да бъдат „публично“ разгласени, като се има предвид, че понятието „публично“ се отнася до неопределен брой потенциални адресати и освен това предполага наличие на доста голям брой лица (вж. решение от 31 май 2016 г., Reha Training, C-117/15, EU:C:2016:379, т. 40 и 41).
- 25 Освен това Съдът вече е постановил, че предаването на защитени произведения от организация, различна от тази, която е получила разрешението за първоначалното разгласяване, представлява „публично разгласяване“ по смисъла на тази разпоредба, когато тези произведения се предават пред нова публика, тоест публика, която съответните притежатели на права не са имали предвид, когато са разрешили тяхното използване чрез първоначалното публично разгласяване (вж. в този смисъл решение от 31 май 2016 г., Reha Training, C-117/15, EU:C:2016:379, т. 45 и цитираната съдебна практика).
- 26 В настоящия случай обстоятелството, че в главното дело разглежданото предаване се извършва чрез кабел, а именно чрез техническо средство, различно от използваното за първоначалното радио- или телевизионно излъчване, позволява да се направи констатацията, че не се извършва разгласяване по смисъла на член 3 от Директива 2001/29.
- 27 Следва все пак да се провери и дали това разгласяване е предназначено за нова публика, различна от тази, за която са били предназначени предаванията, излъчени от ORF.
- 28 Съгласно становището на Zürs.net, което не е оспорено по този въпрос от АКМ, когато предоставят разрешение за радио- или телевизионно излъчване на ORF, притежателите на съответните права са запознати с факта, че предаванията на този национален оператор могат да бъдат получавани от всички лица, намиращи се на територията на страната.
- 29 Доколкото разпространението на защитени произведения чрез кабел се осъществява, както следва от текста на преюдициалния въпрос, на територията на страната и доколкото съответните лица следователно са били взети предвид от притежателите на права, когато са разрешавали първоначалното излъчване от националния радио- и телевизионен оператор, публиката, пред която Zürs.net разпространява посочените произведения, не може да се счита за нова.
- 30 От това следва, че предаването на предавания, осъществено при условията, уточнени в точка 18 от настоящото решение, не представлява публично разгласяване, по смисъла на член 3, параграф 1 от Директива 2001/29. Така такова предаване не е подчинено на предвиденото в тази разпоредба условие за получаване на разрешение от притежателите на права.
- 31 На второ място, запитващата юрисдикция си задава въпроса дали национална правна уредба като разглежданата в главното производство, която предвижда, че предаването на предавания чрез колективна антенна инсталация, към която са свързани максимум 500 абонати, не се счита за ново излъчване, попада в приложното поле на член 5 от Директива 2001/29, и по-специално на параграф 3, буква о) от нея, и дали разпространителите на такива предавания, предадени чрез такива антенни инсталации, могат по този начин да се считат за освободени от изискването за получаване на разрешение от притежателя на право. Възщност от обясненията на запитващата юрисдикция следва, че може да се счита, че Zürs.net експлоатира „малка колективна антенна инсталация“ по смисъла на тази национална правна уредба.
- 32 В това отношение следва да се припомни, най-напред, че както Съдът вече подчерта в точка 25 от настоящото решение, предаването на защитени произведения от оператор, различен от този, който е получил разрешението за първоначалното публично разгласяване, по смисъла на член 3,

параграф 1 от Директива 2001/29, когато тези произведения се предават пред нова публика, а именно публика, която не е била взета предвид от съответните притежатели на права, когато са давали първоначалното разрешение за използване на произведенията им.

- 33 В настоящия случай от акта за преюдициално запитване следва, че „малката колективна антенна инсталация“ на Zürs.net позволява предаването, освен на предаванията на ORF, също и на тези на други радио- и телевизионни оператори, установени в други държави членки, така че такива предавания могат да се считат за публично разгласяване по смисъла на член 3, параграф 1 от Директива 2001/29. Запитващата юрисдикция е тази, която трябва да извърши необходимите в това отношение проверки.
- 34 При тези обстоятелства възниква въпросът дали операторите, експлоатиращи тези малки колективни антенни инсталации, могат да се считат за освободени от изискването за получаване на разрешение от притежателя на право въз основа на изключенията, предвидени в член 5 от Директива 2001/29.
- 35 В това отношение, от член 5, параграф 3, буква о) от Директива 2001/29 следва, че държавите членки имат възможността да предвиждат изключения или ограничения от правата, предвидени в членове 2 и 3 от тази директива, когато става въпрос за използване в някои по-маловажни случаи, за които вече съществуват изключения или ограничения в националната правна уредба, стига това да засяга само аналогични използвания и да не накърнява свободното движение на стоки и услуги в Европейския съюз, без да се засягат другите изключения и ограничения, предвидени в този член.
- 36 Препращайки по-специално към член 3 от Директива 2001/29, член 5, параграф 3, буква о) от тази директива представлява разпоредба, която може да се отклони от правото на публично разгласяване, предвидено в член 3.
- 37 Съгласно постоянната практика на Съда обаче, разпоредбите на директива, които се отклоняват от общ принцип, установен със същата директива, трябва да бъдат предмет на стриктно тълкуване (решения от 16 юли 2009 г., *Infopaq International*, C-5/08, EU:C:2009:465, т. 56 и от 10 април 2014 г., *ACI Adam* и др., C-435/12, EU:C:2014:254, т. 22).
- 38 Оттук следва, че различните изключения и ограничения по член 5, параграф 3 от Директива 2001/29, включително и това по буква о), подлежат на стриктно тълкуване (вж. в този смисъл решение от 1 декември 2011 г., *Rainer*, C-145/10, EU:C:2011:798, т. 109).
- 39 От представената пред Съда преписка по делото в главното производство следва, че разглежданата в главното производство национална правна уредба позволява на икономическите оператори да извършват дейност в областта на радио- и телевизионното предаване на защитени произведения посредством колективни антенни инсталации, без задължението по-специално да се иска разрешение от авторите на тези произведения въз основа на правото за публично разгласяване, с което разполагат последните, и то при условие че броят на свързаните към такава антенна инсталация абонати не надвишава 500.
- 40 Тази възможност, чиито рамки са определени със закона, може да привлече икономическите оператори, желаещи да се възползват от нея, и да доведе до трайно и паралелно използване на множество колективни антенни инсталации. Като последица това би могло да създаде, на цялата територия на страната, положение, при което голям брой абонати ще имат паралелен достъп до разпространяваните по този начин предавания.

- 41 Съдът обаче вече е постановил, че именно критерият за кумулирания брой на потенциалните адресати, имащи паралелно достъп до едно и също произведение, представлява важен елемент на понятието „публично“ и следователно е важен елемент за публичното разгласяване, подчинено на изискването за получаване на разрешение от съответния притежател на право (вж. в този смисъл решение от 31 май 2016 г., Reha Training, C-117/15, EU:C:2016:379, т. 42—44).
- 42 Така предвид необходимостта от стриктно тълкуване на член 5, параграф 3, буква о) от Директива 2001/29, както и предвид целта за висока степен на закрила на авторските права, прогласена в съображение 9 от тази директива, не може да се счита, че национална правна уредба като разглежданата в главното производство, позволяваща на множество икономически оператори да разпространяват паралелно, без да са получили разрешение от авторите, защитени произведения посредством колективни антенни инсталации с ограничен капацитет от свързани абонати, по-специално поради кумулирания ефект, уточнен в точка 40 от настоящото решение, се отнася до „използване в някои [...] по-маловажни случаи“ по смисъла на член 5, параграф 3, буква о).
- 43 При тези обстоятелства, без да е необходимо да се преценява дали са изпълнени останалите условия в член 5, параграф 3, буква о) от Директива 2001/29, следва да се приеме, че национална правна уредба като разглежданата в главното производство не може да бъде приета въз основа на възможността, предоставена на държавите членки да предвиждат изключения или ограничения на правата, уредени в членове 2 и 3 от тази директива. Следователно такава правна уредба трябва да спазва принципа, уреден в член 3, параграф 1 от Директива 2001/29, че авторите на защитени произведения разполагат с изключителното право да разрешават или да забраняват публичното им разгласяване.
- 44 Предвид всички съображения, изложени по-горе, на поставения въпрос следва да се отговори, че:
- член 3, параграф 1 от Директива 2001/29 и член 11 bis от Бернската конвенция трябва да се тълкуват в смисъл, че допускат национална правна уредба като разглежданата в главното производство, съгласно която предаването едновременно, изцяло и в непроменен вид на предавания, излъчени от националния радио- и телевизионен оператор, по кабел на територията на страната не е обвързано, въз основа на изключителното право на публично разгласяване, от изискването за получаване на разрешение от автора, стига то да представлява просто техническо средство за разгласяване и да е било взето предвид от автора на произведението, когато е разрешавал първоначалното му разгласяване — обстоятелство, което запитващата юрисдикция следва да провери,
 - член 5 от Директива 2001/29, и по-специално параграф 3, буква о) от него, трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба като разглежданата в главното производство, съгласно която излъчването чрез колективна антенна инсталация не е обвързано, въз основа на изключителното право на публично разгласяване, от задължението за получаване на разрешение от автора, когато броят на свързаните към тази антенна инсталация абонати не надвишава 500, и че следователно тази правна уредба трябва да се прилага в съответствие с член 3, параграф 1 от тази директива — обстоятелство, което запитващата юрисдикция следва да провери.

По съдебните разноси

45 С оглед на обстоятелството, че за страните в главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноси. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (осми състав) реши:

Член 3, параграф 1 от Директива 2001/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2001 година относно хармонизирането на някои аспекти на авторското право и сродните му права в информационното общество и член 11 bis от Бернската конвенция за закрила на литературните и художествени произведения, подписана на 9 септември 1886 г., в редакцията ѝ след Парижкия акт от 24 юли 1971 г., изменена на 28 септември 1979 г., трябва да се тълкуват в смисъл, че допускат национална правна уредба като разглежданата в главното производство, съгласно която предаването едновременно, изцяло и в непроменен вид на предавания, излъчени от националния радио- и телевизионен оператор, по кабел на територията на страната не е обвързано, въз основа на изключителното право на публично разгласяване, от изискването за получаване на разрешение от автора, стига то да представлява просто техническо средство за разгласяване и да е било взето предвид от автора на произведението, когато е разрешавал първоначалното му разгласяване — обстоятелство, което запитващата юрисдикция следва да провери.

Член 5 от Директива 2001/29, и по-специално параграф 3, буква о) от него, трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба като разглежданата в главното производство, съгласно която излъчването чрез колективна антенна инсталация не е обвързано, въз основа на изключителното право на публично разгласяване, от задължението за получаване на разрешение от автора, когато броят на свързаните към тази антенна инсталация абонати не надвишава 500, и че следователно тази правна уредба трябва да се прилага в съответствие с член 3, параграф 1 от тази директива — обстоятелство, което запитващата юрисдикция следва да провери.

Подписи